

**MAGYAR REPÜLŐ SZÖVETSÉG
BIZTONSÁGI SZOLGÁLAT**

Budaörsi Repülőtér
2042 Budaörs 2. Pf.: 8.

LÉGIKÖZLEKEDÉSI ESEMÉNY ZÁRÓJELENTÉS

POLÉBISZ sorszám: **87/2002**

MRSZ-BISZ eseményszám: **25/2002**

Az eset helye: **Dunasziget-Vajka**

Eset ideje: **2002 június 29.**

Eset kategóriája **esemény**

ÁTTEKINTÉS

A Győri Aeroklub nyolc ejtőernyőse plusz egy utas bemutató ugrást tervezett a Dunaszigeti falunap alkalmából. A meteorológiai körülmények megváltozása miatt, Szlovákiában értek földet. Az eseményt azonnal jelentette a Győri Aero Klub képviselője az MRSZ-BISZ-nek illetve a POLÉBISZ-nek. A szlovák hatóság az adatok felvétele után, véletlen eltévedéses határsértésnek minősítette az eseményt, majd este 11 órakor a Medve-Vámosszabadi határállomáson visszaadták az ugrókat Magyarországra.

A POLÉBISZ igazgatója az esemény szakmai vizsgálatát az MRSZ hatáskörébe utalta.

A MRSZ-BISZ vezetője Oross János eseményvizsgálót bízta meg az eset kivizsgálásával

A szakmai vizsgálat lezárásának időpontja és eredménye: 2002 december 12.

Meteorológiai körülmények változásának nem megfelelő értékeléséből következő hibás ugratás. Átgondoltabb előzetes feladat meghatározással, illetve az ugrók felkészítésével a tervezett bemutató terület ismeretéről, valamint a végrehajtáskor az érvényes szabályok betartásával valószínűleg teljes mértékben elkerülhető lett volna a hibás ugratás. Azonban az adott helyzetben helyesen döntöttek az ugrók, kialakulható veszélyhelyzetet kerültek el azáltal, hogy lakott terület közelében értek földet és nem egy nehezen megközelíthető árterületen.

1. Ténybeli információk

1.1. A repülés lefolyása: Dunasziget falurendezvényén, melytől a Szlovák államhatár legközelebb 40°-os irányban 2 km, a bemutató kezdetekor mért szélirányban 330°-on 6 km távolságra van, a Győri Aero Klub ejtőernyősei bemutatót kívántak ugrani. A bemutató végrehajtására engedélyt kértek a PLH-tól, melyet 2002 június 25.-én meg is kaptak. Az ugrást 3000 méter magasságból tervezték, melyhez a Péri repülőtérrel folyamatos emelkedéssel érkeztek a cél fölé. Ezzel eltértek a 39.sz. L.E. Vhu. 84.sz.pontjától, amely kötelezi az ugrató parancsnokot célbemérő eszköz (pl. célszalag) dobására az ugrások kezdésekor az ejtőernyők tervezett nyitási magasságán. A szél irány és sebesség meghatározását az ugrásvezető, egyben földtérési ügyeletes, helyi méréssel, meteorballon segítségével végezte. A mérés eredményéről az ugrásvezető telefonon tájékoztatta az indulás előtt a pilótát és az ugrató parancsnokot. Ekkor 360°-os rárepülési irányt és 1 km kirepülést javasolt. Amikorra a repülőgép, 19 órakor a célterület közelébe érkezett a szél iránya megváltozott, sebessége lecsökkent. Rádióan adott tájékoztatás alapján a rárepülés irányát 330°-ra változtatták. Azonban a céltól viszonylag messze 2-2,5 km távolságra ugrottak ki az első rárepülés ejtőernyősei, közöttük volt az ugrató parancsnok is. Az ugráskor a szél iránya kb. 290°, sebessége csökkenő, 300 m alatt 0 m/s. Az ugrók az ejtőernyők nyitása után, egy másik földtérésre alkalmas területet választottak., ahová baleset mentesen leérkeztek. Ez a terület azonban Szlovákiában volt, Vajka község közelében. A második rárepülésből a tandem ejtőernyővel ugró, nem ugrott ki, mert nem találta a célt. Majd a harmadik rárepülésből ők is kiugrottak és az első rárepülés ejtőernyősei után navigáltak. A szlovák hatóságok nem indítottak eljárást, az ugrókat visszaadták Magyarországra.

1.2.Személyi sérülések: Személyi sérülések nem történtek.

1.3.Alégijármű rongálódása: Légijármű nem rongálódott.

1.4.Egyéb kár: Nem volt.

1.5.Személyzet adatai:

1.5.1. A pilóta adatai:

Szakszolgálati engedélye:	00-3575
Kora, neme:	47 éves férfi
Képesítése:	motoros pilóta
Jogosítása:	CPL oktató
Szakmai érvényessége:	2003.12.31. (CPL: 2002.12.31.)
Eü. érvényessége:	2002.08.30.
Összes repült ideje:	4637 óra
Típuson repült ideje:	1740 óra
Összes felszállása:	16.907

1.5.2. Az ugrásvezető, földetérési ügyeletes adatai:

Szakszolgálati engedélye: 07-2841
 Kora, neme: 34 éves férfi
 Képesítése: ejtőernyős
 Jogosítása: oktató, tandem pilóta
 Szakmai érvényessége: 2002.10.15.
 Eü. érvényessége: 2004.03.27.
 Összes ugrása: 1290

1.5.3. Az ugrató parancsnok:

Szakszolgálati engedélye: 07-2872
 Kora, neme: 41 éves férfi
 Képesítése: ejtőernyős
 Jogosítása: oktató
 Szakmai érvényessége: 2003.06.26.
 Eü. érvényessége: 2003.05.14.
 Összes ugrása: 1050

1.6. Szállító légi jármű adatai:

1.6.1. Típusa, lajstromjele: AN-2 HA-ANP

1.7. Meteorológiai adatok: A szélméréskor 330°-ról 5-6 m/s. Az ugráskor 290°-ról 1-2 m/s, majd szélcsend.

1.8. Navigációs berendezések: Az AN-2 típusnál rendszeresített navigációs berendezések. Az ugróknál magasságmérő.

1.9. Összeköttetés: Rádió összeköttetés a földetérés ügyeletes és a repülőgép pilótája között.

1.10. Repülőtéri adatok: Az eseménnyel nincs összefüggésben.

1.11. Légijármű adatrögzítők: A típuson nincs rendszeresítve.

1.12. A roncsra és a földetérésre vonatkozó adatok: Sérülésmentes földetérés.

1.13. Az orvos és az igazságügyi orvos szakértői vizsgálatok adatai: Nem volt rá szükség.

1.14. Tűz: Nem keletkezett.

1.15. A túlélés lehetősége: Emberi életre veszélyes helyzet nem alakult ki.

1.16. Próbák és kísérletek: Ezekre nem volt szükség.

1.17. Szervezetek jellemzése: A bemutató a Győri Aero Klub szervezésében történt.

1.18. Kiegészítő adatok: Beszerzésére nem volt igény.

1.19. Hasznos vagy hatékony kivizsgálási módszerek: Hagyományos, bevált módszerek lettek alkalmazva.

2. Elemzés

Az eredetileg 16-18 között, tervezett bemutató, hely zivatar tevékenység miatt, később 19 órakor lett végrehajtva. Az ugrásvezető által mért szélirány 330° , sebesség 5-6 m/s a várható elsodródás, így a javasolt kirepülés távolsága 1000 méter volt. A repülőgép a péri felszállást követően folyamatos emelkedéssel utazott a helyszínre, melyet közel a kiugrási magasságon kb. 2800 m-en ért el. Így a cél felett nem dobtak célszalagot, hanem az ugrásvezető mérése alapján repültek a dobó irányba. Az alkalmazott módszerrel a szél iránya pontosan meghatározható. A szél sebességének mérésére – különböző magasságokon megfelelő kiegészítő eszközök alkalmazásával pontosan, ezek nélkül, némi gyakorlattal, megközelítő pontossággal szintén alkalmas, azonban a 39 sz. L.E Vhm 84. pontja a repülőgépből dobott célbemérő eszközt ír elő. A PLH-nak benyújtott engedély kérelmben, illetve annak jóváhagyásában 600 m.-ről dobott célszalag és 1000 m.-ről ugratott célugró szerepelt. A repülőgép az ugrásvezető által javasolt irányon repült, de hibás navigáció miatt a javasoltnál távolabb ugrottak ki az ejtőernyősök. A szél iránya tovább változott (fordult balra), az ugráskor kb. 290° -ról fúj, erőssége csökkent az ugrók szerint 300 m alatt 0 m/s volt. A megváltozott szélirány és a viszonylag nagy távolság kérdésessé tette az ugrók számára, hogy elérjék-e a célterületet. Mivel alattuk a Duna árterülete volt, számos holtággal, ereszkedés közben úgy határoztak, hogy az elsodródások irányába eső település felé fordulnak, ahol sérülés mentesen földet értek. A tandem ugrók, másik rárepülésből kiugorva, de a többieket követve, ugyanoda ért földet. A bósi vízi erőmű miatt átrendeződött tájkép miatt – a Duna csatorna szélesebb, mint a folyó főága, amely az országhatár – nem gondolták azt, hogy átrepülnek a határon.

3. Következtetések

Az esemény a meteorológiai változás nem megfelelő mértékű észlelése illetve értékelése miatt következett be. Az ugrásra történő felkészítés során az ugrókban nem tudatosult kellően a kijelölt célterület és a határ helyzete. Mivel az ugratóparancsnok az első rárepülés ejtőernyőseivel együtt kiugrott, nem segíthetett a tandem pilótának a kiugrási pont helyesebb megválasztásában

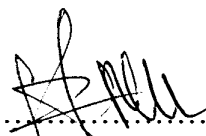
4. Biztonsági előírások

Az ugrók a biztonságos földetérés érdekében választottak új földetérési területet, ezért a biztonság szempontjából helyesen cselekedtek. Az esetleges nemzetközi konfliktusok elkerülése érdekében azonban az országhatárhoz közeli területen nagyobb figyelmet kell fordítani a feladatok meghatározására a felkészítésre, illetve a körülmények értékelésére. Azonban függetlenül az országhatártól, egy bemutató ugrásnál elvárható a pontosabb helyzetmeghatározás, a bemutatótervezet és az érvényes szabályok betartása

5. Függelék

Mellékelve: 3 lap + 1 lap (térkép) Ugrásvezető földetérési ügyeletes nyilatkozata
1 lap Repülőgépvezető nyilatkozata
5 lap + 1 lap (helyszín vázlat) Ugrató pk. nyilatkozata
1 lap Tandem pilóta nyilatkozata
1 lap Győri Aero Klub ügyvezető igazgató levele
1 lap A PLH engedélye a bemutató ugrásra
2 lap Jelentés a bemutató végrehajtásáról

Budapest 2002. december 12.

Spang Ferenc
MRSZ-BISZ

Repülésbiztonsági főmunkatárs